

اتحادیه صادرکنندگان
فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی

میعانات گازی

وکیوم باتوم

روغن پایه

اسلاک واکس

شناسنامه گزارش

تهیه شده در دپارتمان پژوهش و آمار اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

عنوان گزارش: گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

گردآوری و تدوین: مهتاب ابراهیمی

ناظر: فریدون اسعدی، هادی ابراهیمی

نوع گزارش: تحلیلی

شماره گزارش: ۱۴۰۵/۶۴۱۵۱

تاریخ انتشار: مرداد ۱۴۰۵

فهرست

مقدمه	۱
۱. میعانات گازی	۱
۲. وکیوم باتوم	۳
۳. روغن پایه	۵
۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول	۵
۳-۲. روغن پایه؛ نفت بهران	۶
۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس	۷
۳-۴. روغن پایه؛ نفت سپاهان	۹
۴. اسلاک واکس/پارافین واکس	۱۰
۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول	۱۰
۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران	۱۰
۴-۱-۲. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان	۱۱
۴-۲. اسلاک واکس؛ نفت بهران	۱۲
۴-۳. اسلاک واکس؛ نفت پارس	۱۳
۴-۴. پارافین واکس؛ نفت سپاهان	۱۴
جمع‌بندی	۱۶

مقدمه

بازار خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی یکی از حلقه‌های مهم زنجیره انرژی و صنایع پایین‌دستی کشور به شمار می‌رود؛ بازاری که تغییرات آن می‌تواند بر روند تأمین مواد اولیه، رفتار معاملاتی فعالان صنعتی و جهت‌گیری قیمت‌ها در بخش‌های وابسته اثرگذار باشد. محصولاتی مانند میعانات گازی، وکیوم‌باتوم، روغن پایه، اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس به دلیل نقش کلیدی در صنایع پالایشی، روانکار، قیر، شیمیایی و سایر زنجیره‌های تولیدی، همواره از اهمیت ویژه‌ای در تحلیل‌های هفتگی بازار برخوردارند.

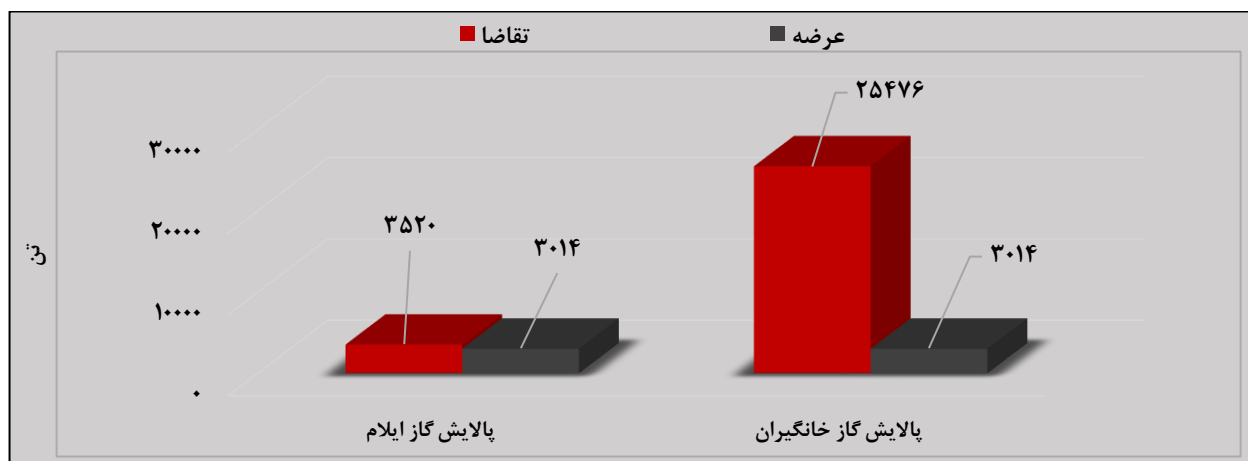
بررسی این گروه‌های کالایی از آن جهت اهمیت دارد که هر یک از آن‌ها تحت تأثیر متغیرهای متفاوتی از جمله سیاست‌های قیمت‌گذاری، شرایط عرضه پالایشگاه‌ها، سطح تقاضای صنایع پایین‌دستی، تغییرات نرخ خوراک و انتظارات فعالان بازار قرار دارند. از این رو، تحلیل منظم وضعیت معاملات این محصولات می‌تواند تصویر روشن‌تری از تعادل یا عدم تعادل بازار، میزان پایداری عرضه و کیفیت کشف قیمت در بورس‌های کالایی ارائه کند.

گزارش حاضر با تمرکز بر معاملات هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵، به ارزیابی وضعیت چهار گروه اصلی محصولات پالایشگاهی می‌پردازد و تلاش دارد روندهای غالب بازار را از منظر عرضه، تقاضا، رقابت قیمتی و رفتار معاملاتی فعالان بررسی کند. هدف از این گزارش، ارائه تصویری تحلیلی و منسجم از شرایط بازار در این مقطع زمانی و فراهم کردن مبنایی برای تصمیم‌گیری دقیق‌تر فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان و سیاست‌گذاران حوزه انرژی و صنایع وابسته است.

۱. میعانات گازی

میعانات گازی در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ توسط دو تولیدکننده، پالایش گاز ایلام و پالایش گاز خانگیران، از طریق بورس انرژی ایران عرضه شد. شکل زیر، وضعیت عرضه و تقاضای این محصول را در هفته مورد بررسی نشان می‌دهد. بر اساس داده‌های معاملاتی، هر دو عرضه انجام‌شده در این هفته با تقاضایی بیش از حجم عرضه مواجه شدند؛ به گونه‌ای که عرضه میعانات گازی پالایش گاز ایلام با ۵۰۶ تن کسری عرضه و عرضه پالایش گاز خانگیران با ۲۲ هزار و ۴۶۲ تن کسری عرضه همراه بوده است. در این میان، کسری عرضه ثبت‌شده برای پالایش گاز خانگیران قابل توجه بوده و نشان‌دهنده فاصله محسوس میان حجم عرضه و تقاضای ثبت‌شده برای این محصول است. در مجموع، شکل‌گیری کسری عرضه در هر دو عرضه انجام‌شده، با توجه به محدود بودن عرضه میعانات گازی از سوی پالایشگاه‌های تولیدکننده طی ماه‌های اخیر قابل ارزیابی است و تداوم این شرایط می‌تواند بیانگر استمرار محدودیت در سمت عرضه این محصول در بورس انرژی ایران باشد.

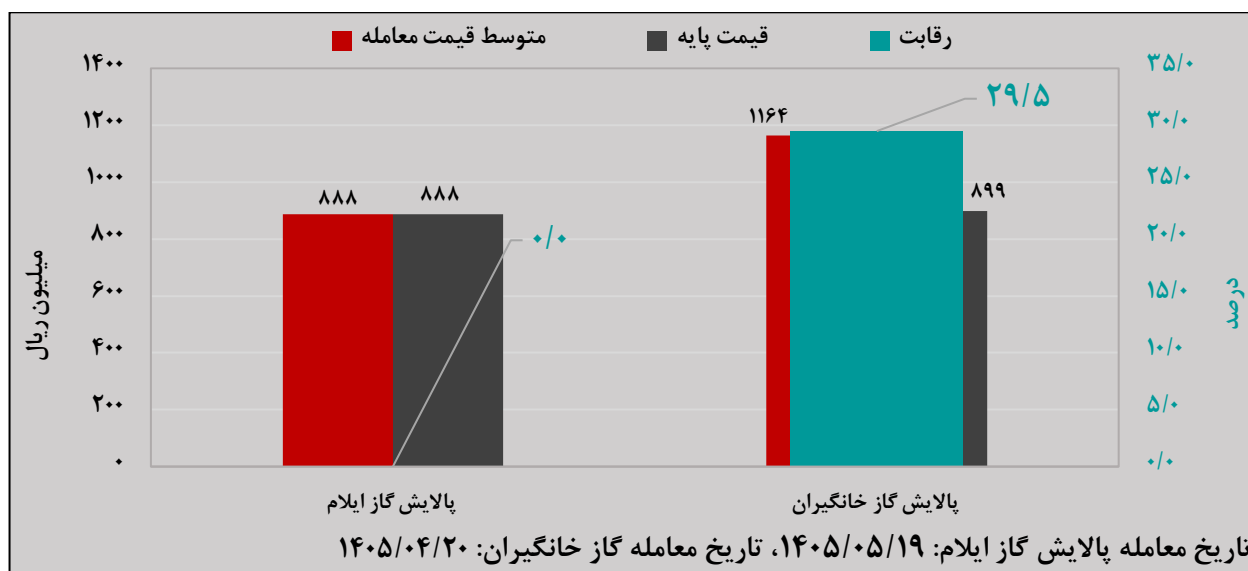
شکل ۱. وضعیت عرضه و تقاضای میعانات گازی به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس انرژی ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایانی معاملات و قیمت‌های پایه عرضه میعانات گازی دو مجموعه نشان می‌دهد که رفتار قیمتی این دو عرضه، متناسب با شرایط متفاوت عرضه و تقاضای آن‌ها بوده است؛ به گونه‌ای که میعانات گازی پالایش گاز ایلام با وجود ثبت کسری عرضه، به دلیل محدود بودن فشار تقاضا بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه معامله شده است. در مقابل، میعانات گازی پالایش گاز خانگیران که با فشار تقاضای بسیار بالاتری مواجه بوده، با ۲۹/۵ درصد رقابت قیمتی نسبت به قیمت پایه معامله شده است. این تفاوت در رفتار قیمتی، انعکاسی از شدت متفاوت فشار تقاضا در معاملات دو عرضه مذکور است.

شکل ۲. میزان رقابت قیمتی میعانات گازی به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، بررسی معاملات میعانات گازی در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار این محصول همچنان تحت تأثیر محدودیت عرضه و تقاضای بالاتر از حجم عرضه‌های موجود قرار داشته است؛ به گونه‌ای که هر دو عرضه پالایش

گاز ایلام و پالایش گاز خانگیران با کسری عرضه مواجه شدند و کسری ۲۲ هزار و ۴۶۲ تنی خانگیران، بیانگر شدت بالاتر فشار تقاضا در این عرضه است. این تفاوت در شدت فشار تقاضا به‌طور مستقیم در رفتار قیمتی معاملات نیز منعکس شده؛ به‌طوری‌که عرضه ایلام بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه معامله شد، در حالی که عرضه خانگیران با ۲۹/۵ درصد رقابت قیمتی همراه بود. در مجموع، تداوم محدودیت عرضه میعانات گازی در ماه‌های اخیر، در کنار تقاضای موجود در بازار، موجب استمرار کسری عرضه و در مواردی شکل‌گیری رقابت قیمتی شده است که نشان‌دهنده تداوم محدودیت در تأمین این محصول از مسیر بورس انرژی ایران است.

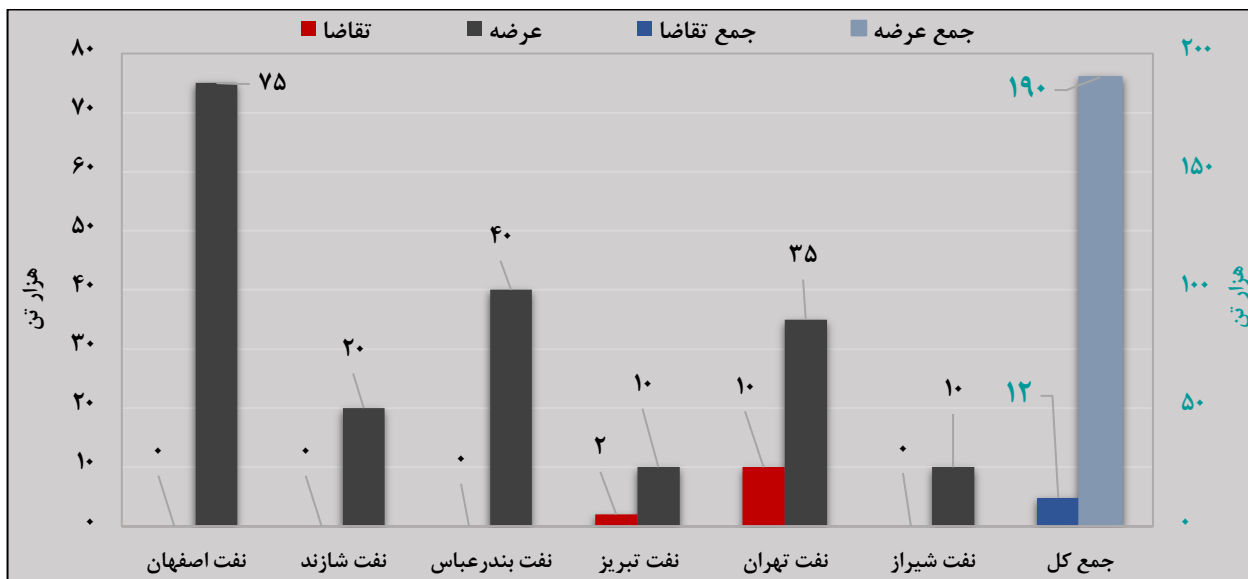
۲. وکیوم باتوم

در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵، بازار وکیوم باتوم بورس کالای ایران شاهد عرضه این محصول توسط شش پالایشگاه شامل پالایش نفت اصفهان، پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند، پالایش نفت بندرعباس، پالایش نفت تبریز، پالایش نفت تهران و پالایش نفت شیراز بود. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد پالایش نفت اصفهان با عرضه ۷۵ هزار تن، بیشترین حجم عرضه هفتگی را به خود اختصاص داده است. پس از آن، پالایش نفت بندرعباس با عرضه ۴۰ هزار تن در رتبه بعدی قرار دارد. در مقابل، پالایش نفت تبریز و پالایش نفت شیراز هر یک با عرضه ۱۰ هزار تن، کمترین حجم عرضه را در میان پالایشگاه‌های عرضه‌کننده به ثبت رساندند.

در سمت تقاضا، تنها برای وکیوم باتوم پالایش نفت تبریز و پالایش نفت تهران تقاضا در بورس کالا ثبت شد؛ به‌طوری‌که حجم تقاضای ثبت‌شده برای این دو پالایشگاه به ترتیب ۲ هزار و ۱۰ هزار تن بود. در مقابل، عرضه‌های وکیوم باتوم پالایش نفت اصفهان، پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند، پالایش نفت بندرعباس و پالایش نفت شیراز بدون ثبت تقاضا باقی ماندند.

مقایسه کلی عرضه و تقاضای وکیوم باتوم نشان می‌دهد که بازار در هفته سوم مردادماه با مازاد عرضه قابل توجه و ضعف محسوس تقاضای مؤثر مواجه بوده است. در این میان، برای وکیوم باتوم پالایش نفت تبریز ۸ هزار تن و پالایش نفت تهران ۲۵ هزار تن مازاد عرضه ثبت شد؛ در حالی که در چهار پالایشگاه دیگر، هیچ‌گونه تقاضایی در مقابل عرضه‌های انجام‌شده به ثبت نرسید. در مجموع، غلبه عرضه بر تقاضا در کنار عدم ثبت تقاضا برای بخش عمده عرضه‌های پالایشگاهی، موجب شد بازار وکیوم باتوم در این هفته همچنان در وضعیت مازاد عرضه قرار داشته باشد.

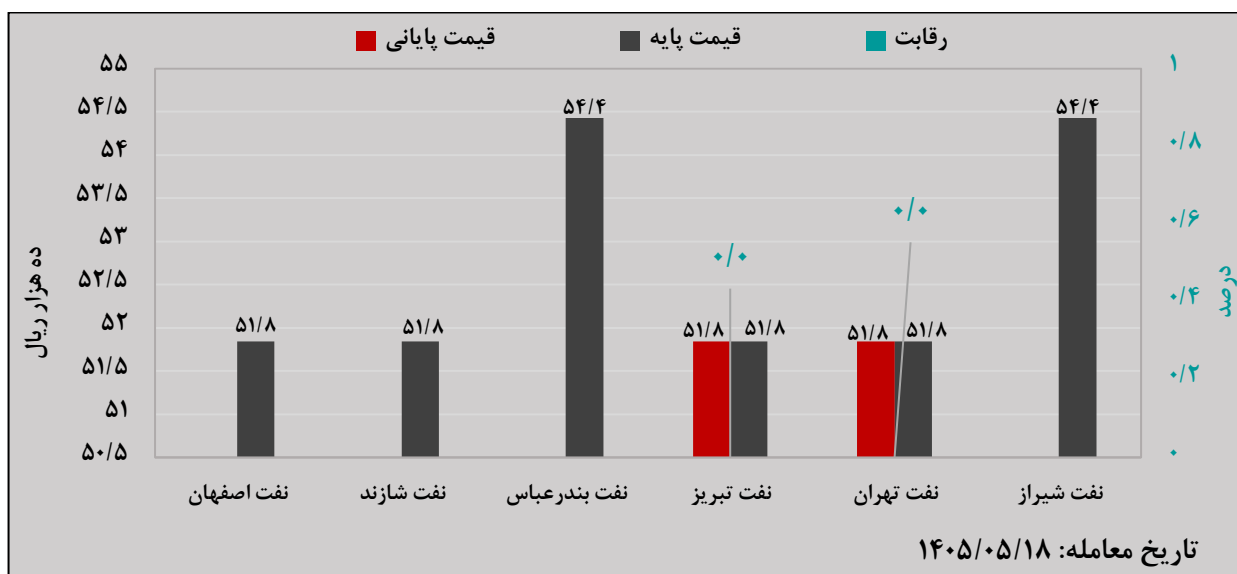
شکل ۳. وضعیت عرضه و تقاضای وکیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

در کنار نگاه به عملکرد تفکیکی پالایشگاه‌ها، بررسی مجموع عرضه و تقاضای این واحدها نشان می‌دهد که در هفته سوم مردادماه، عرضه وکیوم باتوم پالایشگاهی ۱۷۸ هزار تن بیشتر از تقاضای ثبت شده برای این محصول در بورس کالای ایران بوده است. این شکاف قابل توجه میان عرضه و تقاضا، بیانگر غلبه محسوس عرضه بر تقاضا و ضعف تقاضای ثبت شده در معاملات این هفته است. همچنین، علاوه بر بررسی وضعیت عرضه و تقاضای وکیوم باتوم در بورس کالا برای هفته سوم مردادماه، وضعیت رقابت بر سر قیمت پایانی در معاملات انجام شده در بورس کالا نیز در ادامه ارائه می‌شود. میزان رقابت قیمتی برای وکیوم باتوم معامله شده شرکت‌های یاد شده در بورس کالا برای هفته سوم مردادماه در شکل زیر نمایش داده شده است.

شکل ۴. میزان رقابت قیمتی وکیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

تاریخ معامله: ۱۴۰۵/۰۵/۱۸

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در هفته سوم مردادماه، با توجه به اینکه تقاضای ثبت‌شده برای وکیوم‌باتوم تنها در پالایش نفت تبریز و پالایش نفت تهران وجود داشته است، معامله این محصول صرفاً برای این دو پالایشگاه انجام شده است. با این حال، معاملات انجام‌شده برای وکیوم‌باتوم این دو شرکت بدون رقابت قیمتی بوده و قیمت معاملات در سطح قیمت پایه تعیین شده است؛ چراکه میزان تقاضای ثبت‌شده برای وکیوم‌باتوم این دو پالایشگاه، فشار تقاضای کافی برای شکل‌گیری رقابت قیمتی ایجاد نکرده است. در مقابل، برای وکیوم‌باتوم پالایش نفت اصفهان، پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند، پالایش نفت بندرعباس و پالایش نفت شیراز، به دلیل عدم ثبت تقاضا، معامله‌ای در بورس کالا انجام نشده و در نتیجه، موضوع رقابت قیمتی نیز برای این پالایشگاه‌ها منتفی بوده است.

در مجموع، بررسی معاملات وکیوم‌باتوم در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار با عدم‌توازن قابل توجه میان عرضه و تقاضا و ضعف محسوس تقاضای مؤثر مواجه بوده است؛ به‌گونه‌ای که از مجموع ۱۹۰ هزار تن عرضه، تنها ۱۲ هزار تن تقاضا به ثبت رسیده و بخش عمده عرضه‌های پالایشگاهی بدون تقاضا باقی مانده است. محدود بودن تقاضا به وکیوم‌باتوم پالایش نفت تبریز و پالایش نفت تهران نیز موجب شد معاملات انجام‌شده برای این دو پالایشگاه در سطح قیمت پایه انجام شود و برای سایر پالایشگاه‌ها، به دلیل نبود تقاضا، معامله‌ای صورت نگیرد. در مجموع، وضعیت معاملاتی این هفته بیانگر غلبه شدید عرضه بر تقاضا و محدود بودن تقاضای مؤثر در بازار وکیوم‌باتوم است؛ شرایطی که نشان‌دهنده کاهش قابل توجه استقبال خریداران از عرضه‌های موجود در بورس کالا طی هفته مورد بررسی است.

۳. روغن پایه

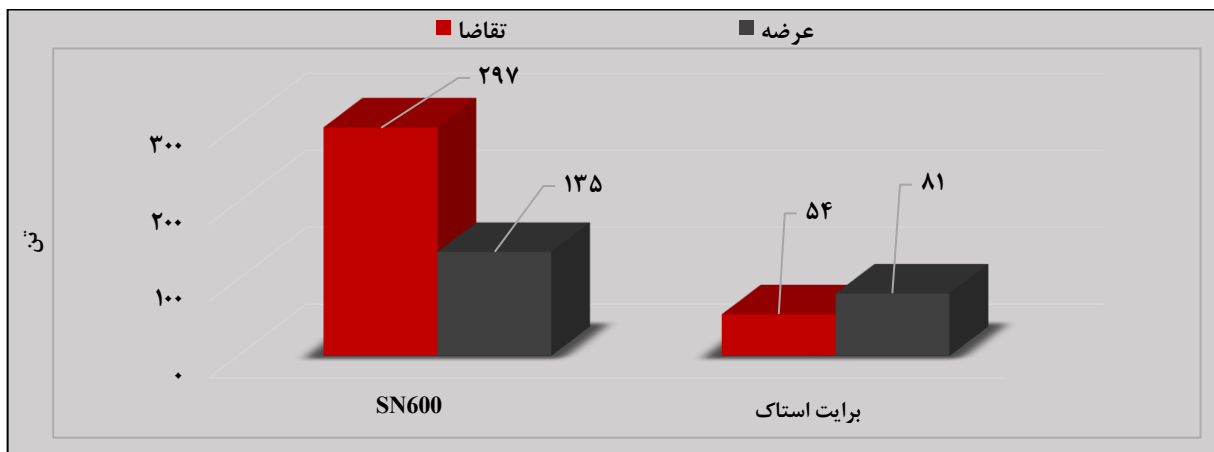
روغن پایه در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ توسط سوم تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران)، نفت بهران، نفت پارس و نفت سپاهان در بورس کالای ایران عرضه شد که در ادامه مروری بر عملکرد این تولیدکننده‌ها در هفته مذکور خواهیم داشت.

۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول

در هفته سوم مردادماه مجموعه نفت ایرانول دو نوع روغن پایه، SN600 و برای استاک (نفت ایرانول تهران)، را در بورس کالای ایران عرضه کرد.

وضعیت عرضه و تقاضا روغن پایه‌های SN600 و برای استاک مجموعه نفت ایرانول برای هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ در شکل زیر قابل مشاهده است. همانطور که می‌بینیم، برای روغن پایه SN600 تقاضای ثبت‌شده در بورس کالا ۲/۲ برابر عرضه انجام‌شده برای آن (معادل ۱۶۲ تن کسری عرضه) بوده است؛ که نشان‌دهنده وجود فشار تقاضای قابل توجه در این گرید است. این در حالی است که حجم عرضه روغن پایه برای استاک در سامانه مذکور بیش از حجم تقاضای ثبت‌شده برای آن (مازاد عرضه‌ای معادل ۲۷ تن) بوده است.

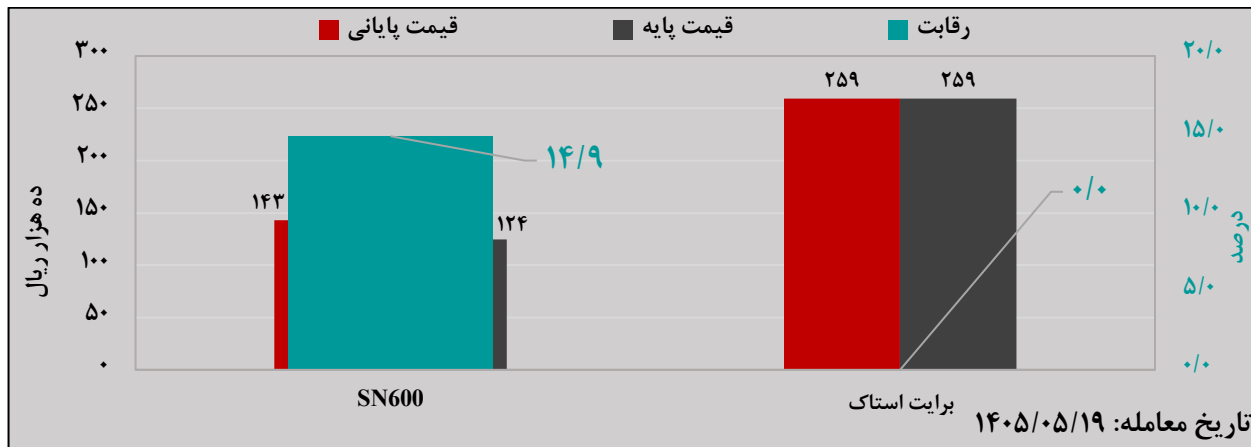
شکل ۵. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران)؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایانی معاملات و قیمت‌های پایه عرضه روغن‌های پایه شرکت نفت ایرانول (تهران) نشان می‌دهد که در هفته مورد بررسی، روغن پایه SN600 این شرکت با ۱۴/۹ درصد رقابت قیمتی معامله شده است. شکل‌گیری این سطح از رقابت، بیانگر وجود فشار تقاضا و تمایل خریداران به تأمین این گرید در معاملات بورس کالا است. در مقابل، روغن پایه برای استاک به دلیل عدم وجود فشار تقاضا، بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه معامله شده است.

شکل ۶. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران)؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

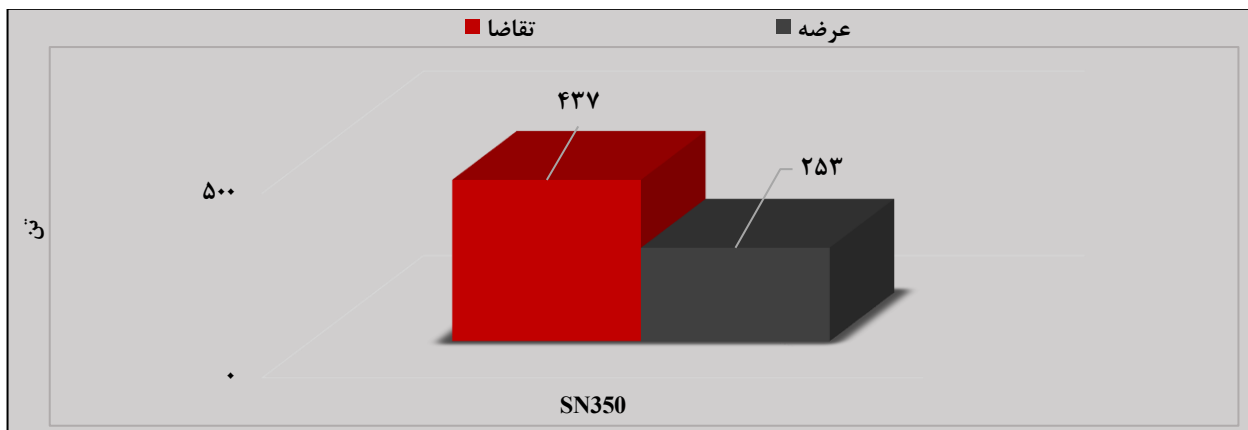

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۲. روغن پایه؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ تنها روغن پایه SN350 را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای آن در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد تقاضای ثبت‌شده برای این محصول از حجم عرضه فراتر رفته و بازار SN350 با کسری عرضه مواجه بوده است؛ به گونه‌ای که حجم عرضه این محصول ۱۴۸ تن کمتر از تقاضای ثبت‌شده بوده و در نتیجه، حدود ۴۶ درصد از تقاضای موجود بدون پوشش عرضه باقی مانده است.

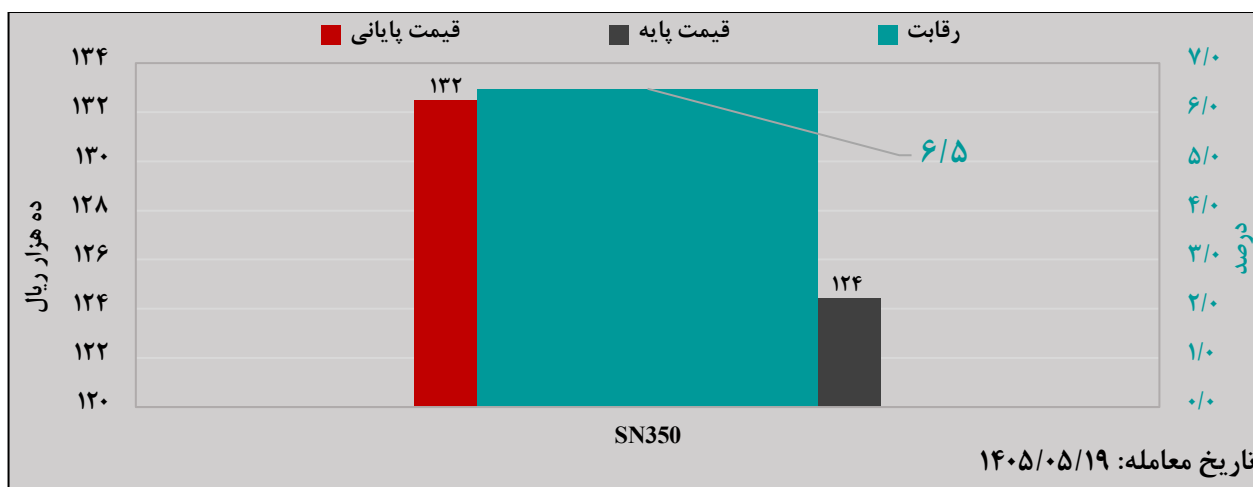
شکل ۷. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت بهران؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایه و قیمت پایانی معامله روغن پایه SN350 تولیدی شرکت نفت بهران در بورس کالای ایران طی هفته سوم مردادماه نشان می‌دهد که وجود فشار تقاضا به شکل‌گیری رقابت قیمتی منجر شده است؛ به‌طوری‌که این گرید با ۶/۵ درصد رقابت نسبت به قیمت پایه، در نرخ ۱۳۲ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شده است.

شکل ۸. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN350 شرکت نفت بهران؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

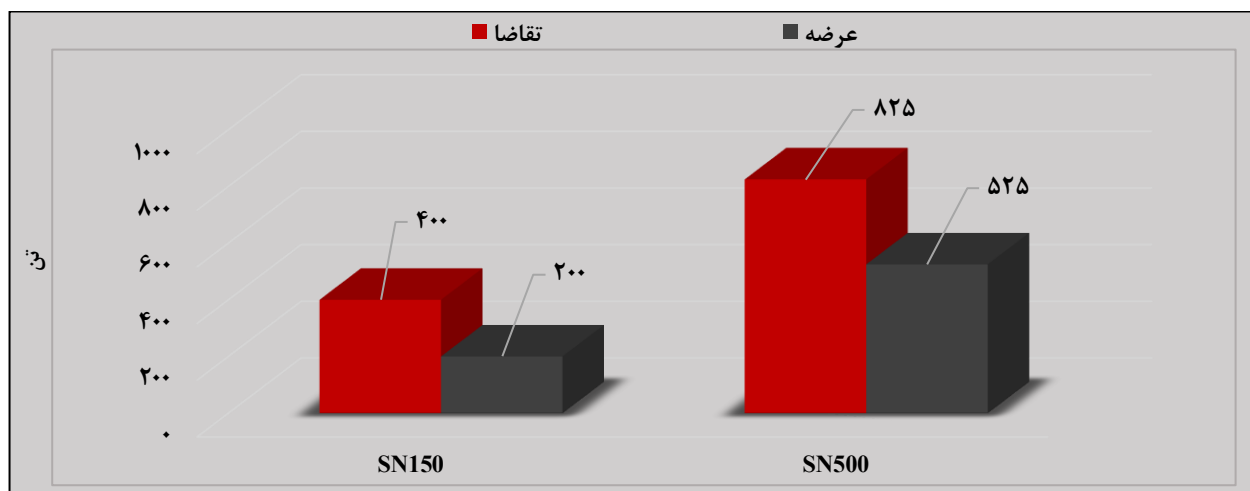

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس

شرکت نفت پارس در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ دو نوع روغن پایه، SN150 و SN500، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. در شکل زیر وضعیت عرضه و تقاضای هر دو نوع روغن پایه در بورس برای هفته مذکور آمده است. همانطور که مشاهده می‌شود، میزان تقاضای ثبت‌شده در هفته سوم مردادماه برای SN150 نفت پارس ۲ برابر عرضه (معادل ۲۰۰ تن کسری عرضه) انجام‌شده بوده است. همچنین، برای گرید SN500 نفت پارس نیز تقاضا معادل ۳۰۰ تن بیشتر از عرضه به ثبت رسیده است؛ که نشان‌دهنده وجود فشار تقاضا برای هر دو گرید شرکت مذکور در معاملات بورسی است.

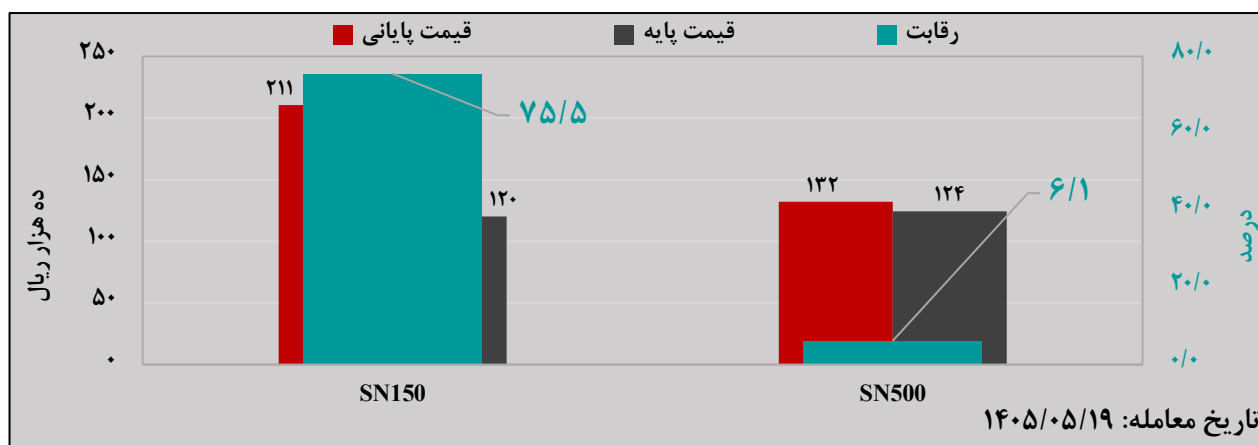
شکل ۹. وضعیت عرضه و تقاضای انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایانی معاملات و قیمت‌های پایه روغن پایه‌های عرضه‌شده توسط شرکت نفت پارس در بورس کالای ایران طی بازه زمانی مورد بررسی، نشان می‌دهد که روغن پایه SN150 با وجود فشار تقاضای یادشده با رقابت قیمتی قابل توجهی به اندازه ۷۵/۵ درصد مواجه بوده است. در مقابل، برای روغن پایه SN500 با توجه به فشار تقاضای کمتر نسبت به نوع دیگر روغن پایه تولیدی نفت پارس رقابت قیمتی بسیار کمتری نیز به میزان ۶/۱ درصد به ثبت رسیده است. این تفاوت در میزان رقابت، نشان می‌دهد که بازار در هر دو گرید با سیطره تقاضای خریداران مواجه بوده، با این حال شدت محدودیت عرضه در گرید SN150، منجر به رفتارهای هیجانی‌تر و رشد قیمت بسیار بیشتری در مقایسه با گرید SN500 شده است.

شکل ۱۰. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

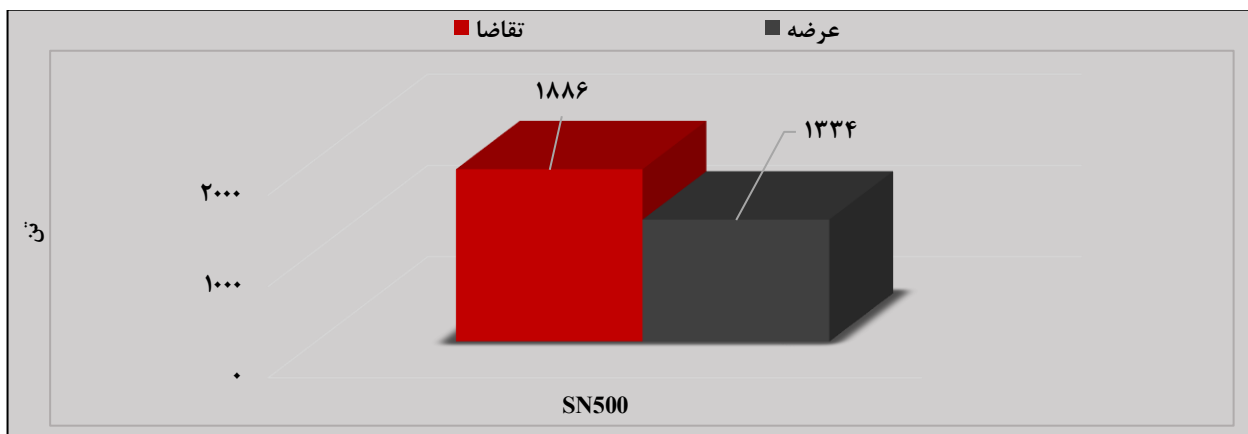

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۴. روغن پایه؛ نفت سپاهان

این مجموعه در هفته سوم مردادماه سال جاری تنها یک نوع روغن پایه، روغن پایه SN500، را در بورس کالای ایران عرضه کرد؛ که در نمودار زیر وضعیت عرضه و تقاضای آن در بورس کالا قابل مشاهده است. روغن پایه SN500 نفت سپاهان در بازه‌ی مذکور عرضه‌ای کمتر از تقاضای ثبت‌شده برای آن در بورس کالا، به میزان ۵۵۲ تن، داشته است.

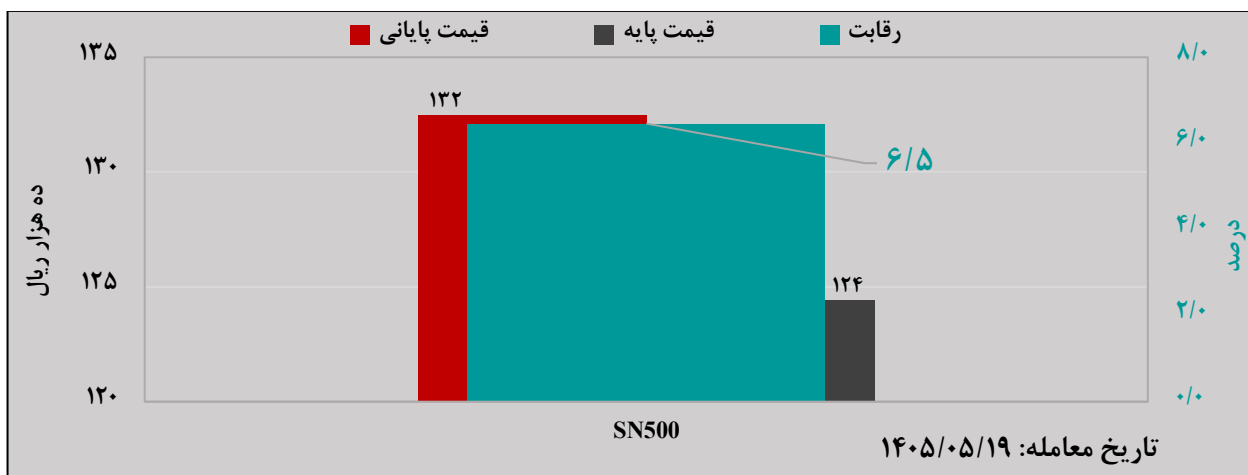
شکل ۱۱. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت سپاهان؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایانی و قیمت پایه عرضه روغن پایه SN500 این شرکت در بورس کالا طی هفته مذکور نشان می‌دهد که تک روغن پایه عرضه‌شده توسط مجموعه نفت سپاهان با توجه به فشار تقاضای موجود برای آن طی معامله انجام‌شده با رقابت قیمتی به میزان ۶/۵ درصد مواجه بوده است.

شکل ۱۲. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN500 شرکت نفت سپاهان؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، بررسی معاملات روغن پایه در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار همچنان تحت تأثیر غلبه تقاضا بر عرضه و محدودیت تأمین در اغلب گریدهای عرضه‌شده قرار داشته است؛ به‌گونه‌ای که در گریدهای SN600 ایرانول، SN350 بهران، SN150 و SN500 نفت پارس و SN500 نفت سپاهان، تقاضای ثبت‌شده از عرضه فراتر رفت و

این عدم‌توازن در برخی گریدها، به‌ویژه SN150 نفت پارس، با رقابت قیمتی قابل توجه همراه شد. در مقابل، تنها برایت‌استاک ایرانول با مازاد عرضه مواجه بود و بدون رقابت در سطح قیمت پایه معامله شد. از سوی دیگر، روند افزایش نرخ‌های پایه روغن پایه که از هفته‌های قبل آغاز شده بود، هرچند با شیبی ملایم، در این هفته نیز ادامه یافت و در کنار کمبود عرضه، به تقویت فشار قیمتی در بازار انجامید. بر این اساس، شرایط این هفته نشان‌دهنده تداوم عدم‌توازن ساختاری میان عرضه و تقاضا و استمرار فشار تقاضا در بازار روغن پایه است؛ وضعیتی که می‌تواند در صورت ادامه روند فعلی، زمینه‌ساز حفظ یا تشدید مسیر افزایشی قیمت‌ها در گریدهای پرتقاضا باشد.

۴. اسلاک واکس/پارافین واکس

اسلاک واکس در هفته دوم مردادماه ۱۴۰۵ توسط سه تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان)، نفت بهران و نفت پارس، در بورس کالای ایران عرضه شد. همچنین، عرضه‌ی کالای پارافین واکس نیز توسط نفت سپاهان انجام شد که در ادامه مروری بر عملکرد هر تولیدکننده در این بازه خواهیم داشت.

۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول

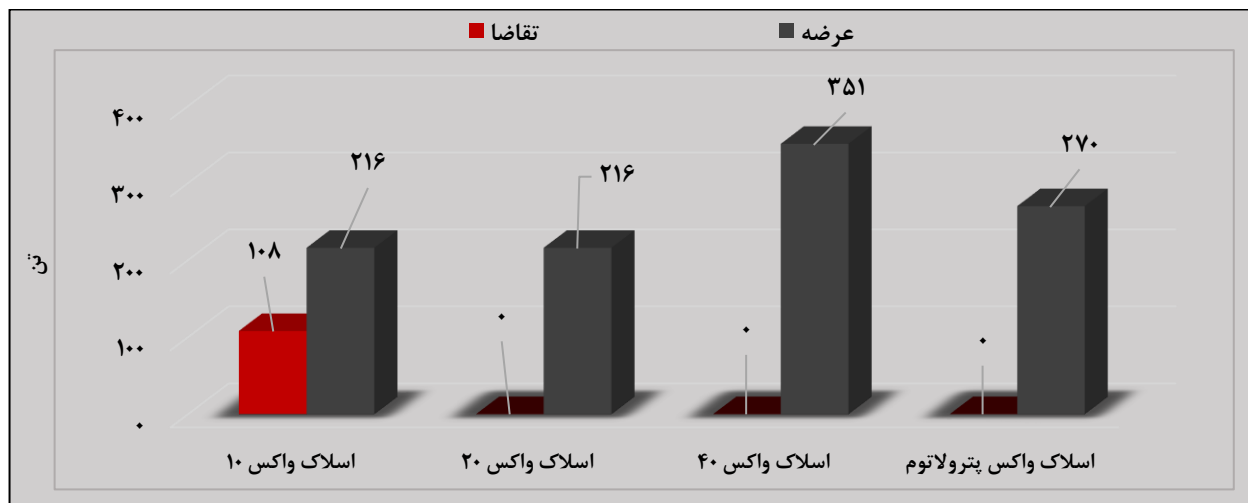
این مجموعه در سوم مردادماه ۱۴۰۵ پنج نوع اسلاک واکس را در بورس کالای ایران عرضه کرد؛ که عبارتند از: اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰، اسلاک واکس پترولاتوم (نفت ایرانول تهران) و اسلاک واکس ۱۰ (نفت ایرانول آبادان). در ادامه وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس و رقابت قیمتی آنها برای هر یک از شرکت‌های نفت ایرانول تهران و نفت ایرانول آبادان ارائه خواهد شد.

۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران

شرکت نفت ایرانول تهران در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵، چهار گرید اسلاک‌واکس شامل اسلاک‌واکس ۱۰، اسلاک‌واکس ۲۰، اسلاک‌واکس ۴۰ و پترولاتوم را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای این محصولات در شکل زیر ارائه شده است.

بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در هفته مورد بررسی، تنها برای اسلاک‌واکس ۱۰ تقاضا در بورس کالا به ثبت رسیده و سایر گریدهای عرضه‌شده شامل اسلاک‌واکس ۲۰، اسلاک‌واکس ۴۰ و پترولاتوم بدون تقاضا باقی مانده‌اند. میزان تقاضای ثبت‌شده برای اسلاک‌واکس ۱۰ معادل ۱۰۸ تن بوده که در مقابل حجم عرضه ۲۱۶ تنی این محصول، منجر به ثبت ۱۰۸ تن مازاد عرضه شده است. در مقابل، برای اسلاک‌واکس ۲۰، اسلاک‌واکس ۴۰ و پترولاتوم به‌ترتیب ۲۱۶، ۳۵۱ و ۲۷۰ تن عرضه انجام شده، اما به دلیل عدم ثبت تقاضا، هیچ معامله‌ای برای این گریدها صورت نگرفته است. شایان ذکر است که در هفته مذکور، تنها اسلاک‌واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول تهران با ثبت تقاضا وارد فرآیند معامله شد و سایر گریدهای عرضه‌شده این شرکت به دلیل نبود تقاضا بدون معامله باقی ماندند.

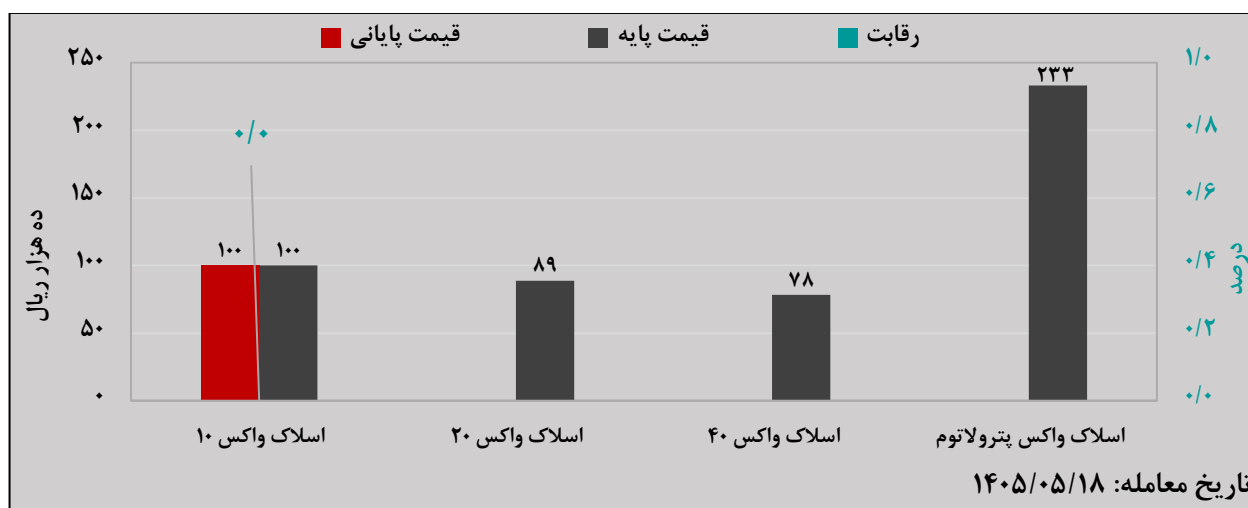
شکل ۱۳. وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر میزان رقابت قیمتی، یعنی تفاوت میان قیمت پایانی و قیمت پایه، در معاملات انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران را نشان می‌دهد. بررسی داده‌ها حاکی از آن است که در هفته مورد بررسی، وضعیت قیمتی هر یک از گریدها متناسب با شرایط عرضه و تقاضای آن‌ها بوده است. در این میان، اسلاک واکس ۱۰ با وجود ثبت تقاضا، به دلیل نبود فشار تقاضای کافی، بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه معامله شد. در مقابل، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰ و پترولاتوم به دلیل عدم ثبت تقاضا، بدون انجام معامله باقی ماندند و در نتیجه، بررسی رقابت قیمتی برای این سه گرید موضوعیت نداشته است.

شکل ۱۴. میزان رقابت قیمتی انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

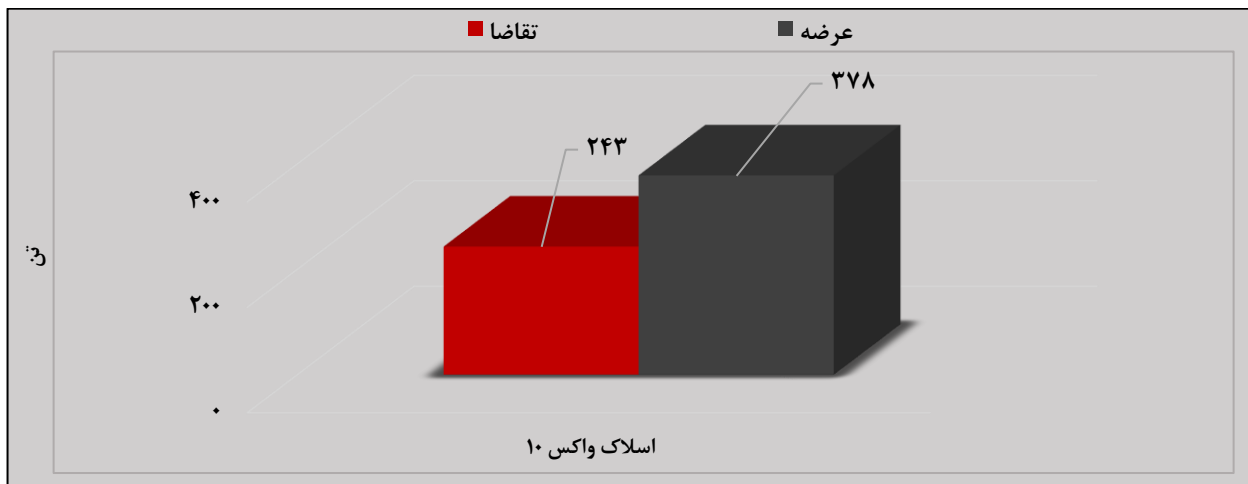
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۱-۴. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان

شرکت نفت ایرانول (آبادان) در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ تنها یک گرید از اسلاک واکس، یعنی اسلاک واکس ۱۰، را در بورس کالای ایران عرضه کرده است. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در بازه زمانی مذکور در شکل زیر ارائه شده

است. مطابق داده‌های معاملاتی، حجم تقاضای ثبت‌شده برای اسلاک‌واکس ۱۰ از میزان عرضه آن کمتر بوده و در هفته مورد بررسی، این محصول با مازاد عرضه ۱۳۵ تنی مواجه شده است.

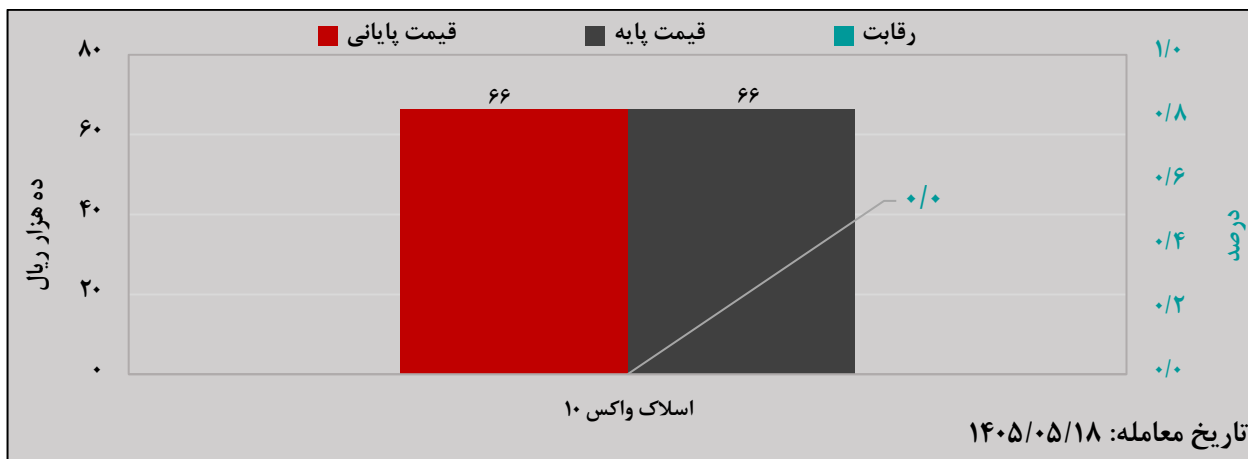
شکل ۱۵. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، میزان رقابت بین قیمت پایانی و قیمت پایه برای اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان در شکل زیر قابل مشاهده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، به دلیل عدم وجود فشار تقاضا برای خرید مذکور، این محصول در هفته مورد بررسی با رقابت قیمتی صفر معامله شده است.

شکل ۱۶. میزان رقابت قیمتی اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

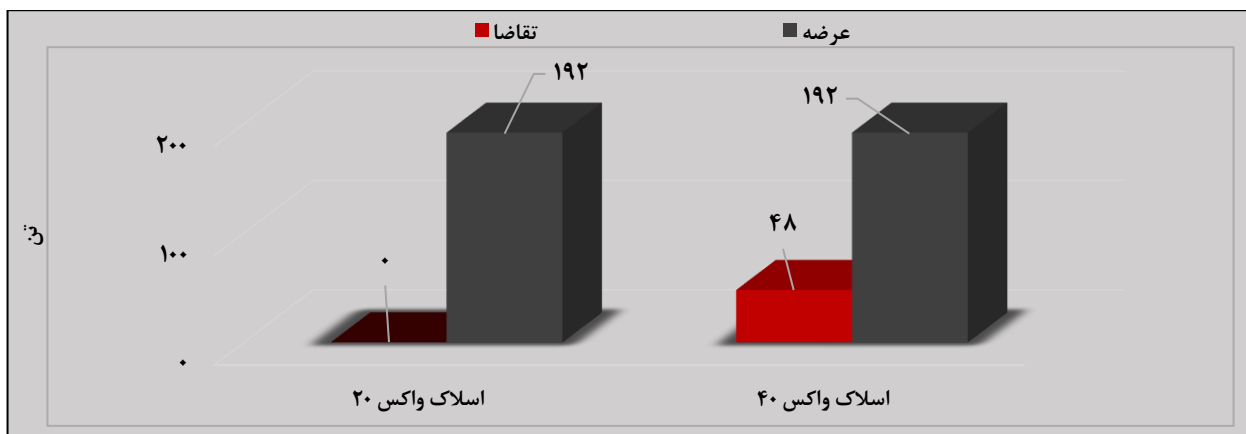
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۴. اسلاک واکس؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ دو خرید اسلاک‌واکس ۲۰ و اسلاک‌واکس ۴۰ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصولات در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در هفته مورد بررسی، اسلاک‌واکس ۲۰ با ثبت ۱۹۲ تن عرضه در بورس کالای ایران، هیچ تقاضایی را به خود اختصاص

نداده و در نتیجه، کل حجم عرضه آن بدون تقاضا باقی مانده است. همچنین، اسلاک واکس ۴۰ نیز با عرضه ۱۹۲ تن، تنها ۴۸ تن تقاضا را به خود اختصاص داده و در نتیجه با ۱۴۴ تن مازاد عرضه مواجه شده است. در مجموع، وضعیت عرضه و تقاضای این دو گرید نشان‌دهنده ضعف تقاضا و استقبال محدود خریداران از عرضه‌های اسلاک واکس شرکت نفت بهران در هفته مورد بررسی است.

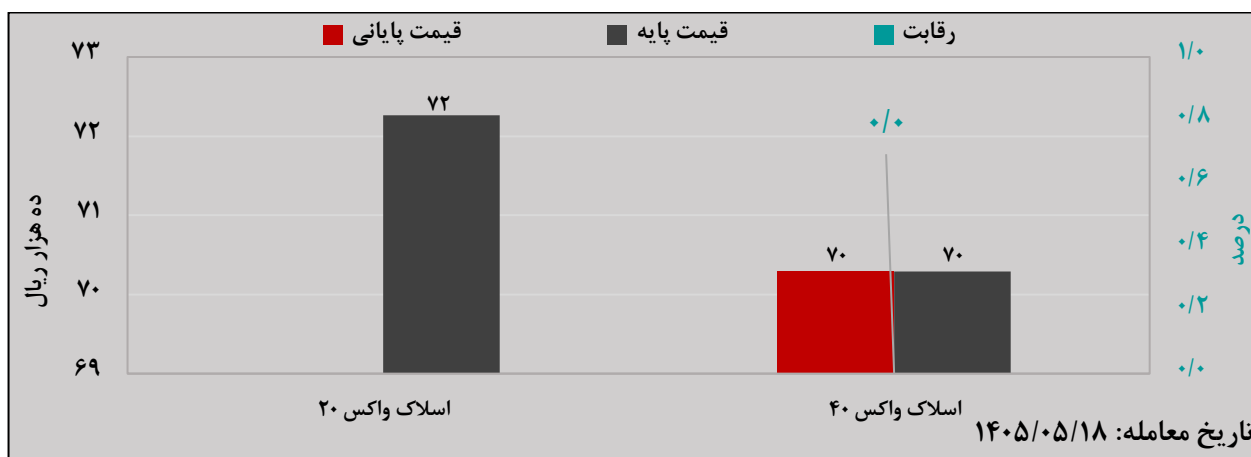
شکل ۱۷. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت بهران؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، مقایسه قیمت‌های پایه عرضه و قیمت‌های پایانی معاملات اسلاک واکس شرکت نفت بهران نشان می‌دهد که به دلیل نبود فشار تقاضا برای گرید اسلاک واکس ۴۰، رقابت قیمتی در معامله این محصول شکل نگرفته و معامله در سطح قیمت پایه انجام شده است. در خصوص اسلاک واکس ۲۰ نیز، با توجه به عدم ثبت تقاضا، معامله‌ای صورت نگرفته و در نتیجه بحث رقابت قیمتی برای این محصول در هفته سوم مردادماه منتفی است.

شکل ۱۸. میزان رقابت قیمتی انواع اسلاک واکس شرکت نفت بهران؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

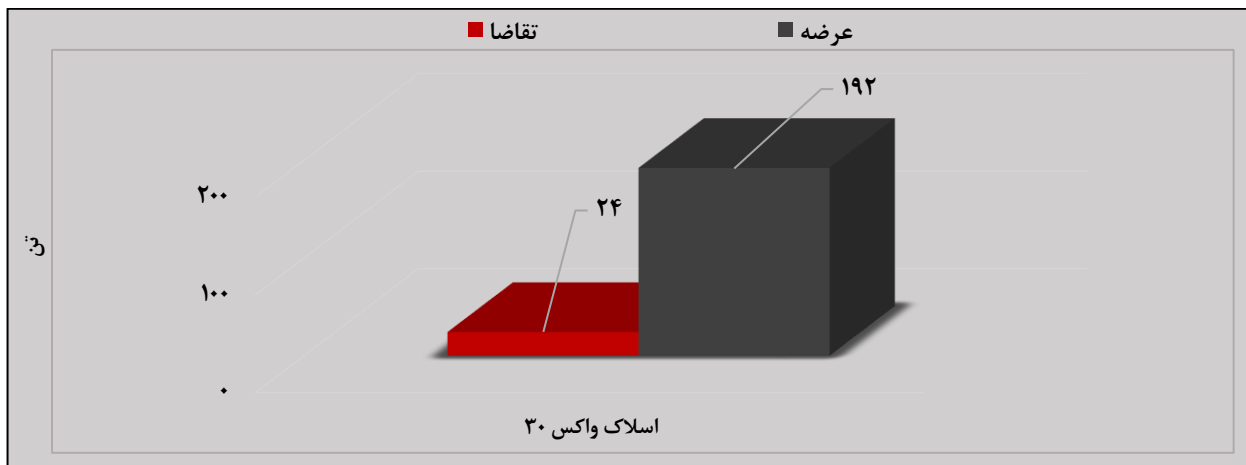
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۴. اسلاک واکس؛ نفت پارس

مجموعه نفت پارس در هفته سوم مردادماه سال ۱۴۰۵ تنها یک نوع اسلاک واکس، اسلاک واکس ۳۰، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. شکل زیر وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس یادشده توسط نفت پارس را در بورس کالای ایران

در بازه‌ی مذکور نشان می‌دهد. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در بازه مورد بررسی، میزان تقاضای ثبت‌شده برای اسلاک‌واکس ۳۰ به میزان ۱۶۸ تن از حجم عرضه آن کمتر بوده که بیانگر برتری سمت عرضه و وجود مازاد عرضه در معاملات این محصول در بورس کالا است.

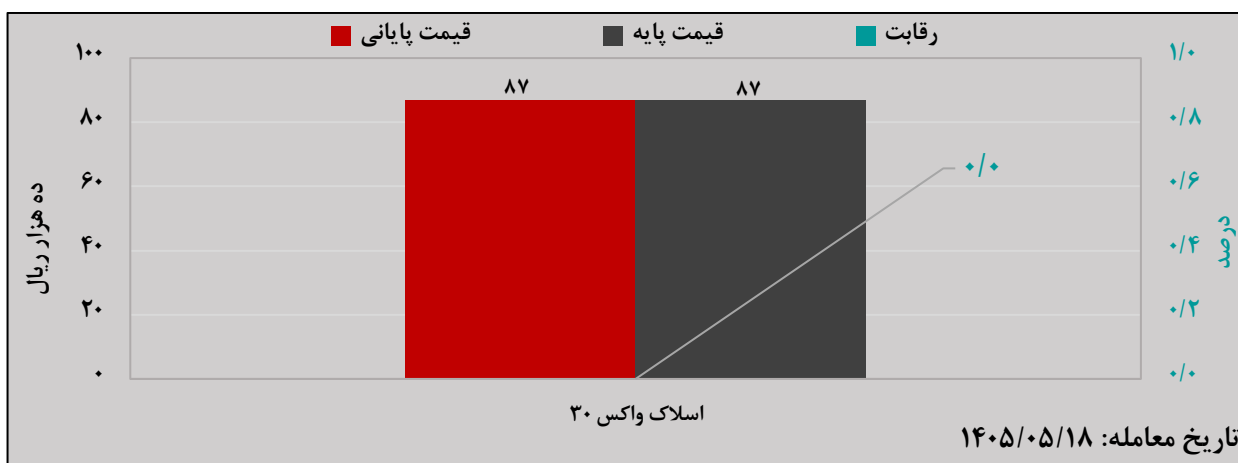
شکل ۱۹. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت پارس؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

مطابق شکل زیر، بررسی قیمت پایانی معامله و قیمت پایه عرضه اسلاک واکس ۳۰ در معاملات بورس کالای ایران طی هفته سوم مردادماه سال جاری نشان می‌دهد که درصد رقابت قیمتی برای این محصول برابر صفر بوده است؛ که می‌توان آن را بازخوردی نبود فشار تقاضا برای این کالا در هفته مذکور دانست.

شکل ۲۰. میزان رقابت قیمتی اسلاک واکس ۳۰ شرکت نفت پارس؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

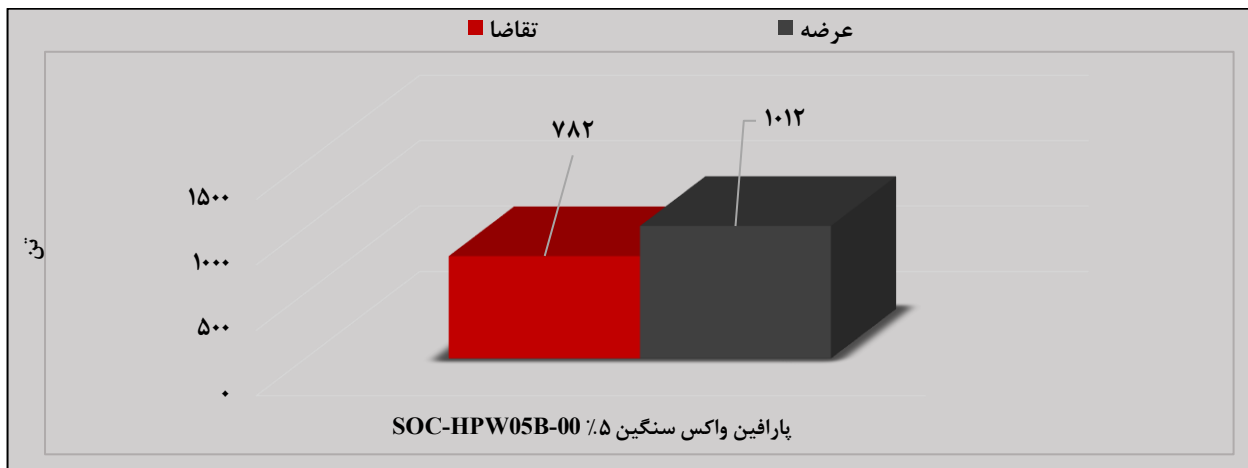
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۴-۴. پارافین واکس؛ نفت سپاهان

مجموعه نفت سپاهان در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ تنها یک گرید پارافین‌واکس، یعنی پارافین‌واکس سنگین ۵٪ (نماد B00)، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در بازه مورد بررسی، میزان تقاضای ثبت‌شده برای پارافین‌واکس سنگین ۵٪ (نماد

B00) به میزان ۲۳۰ تن از حجم عرضه آن کمتر بوده که بیانگر برتری سمت عرضه و وجود مازاد عرضه در معاملات این محصول در بورس کالا است.

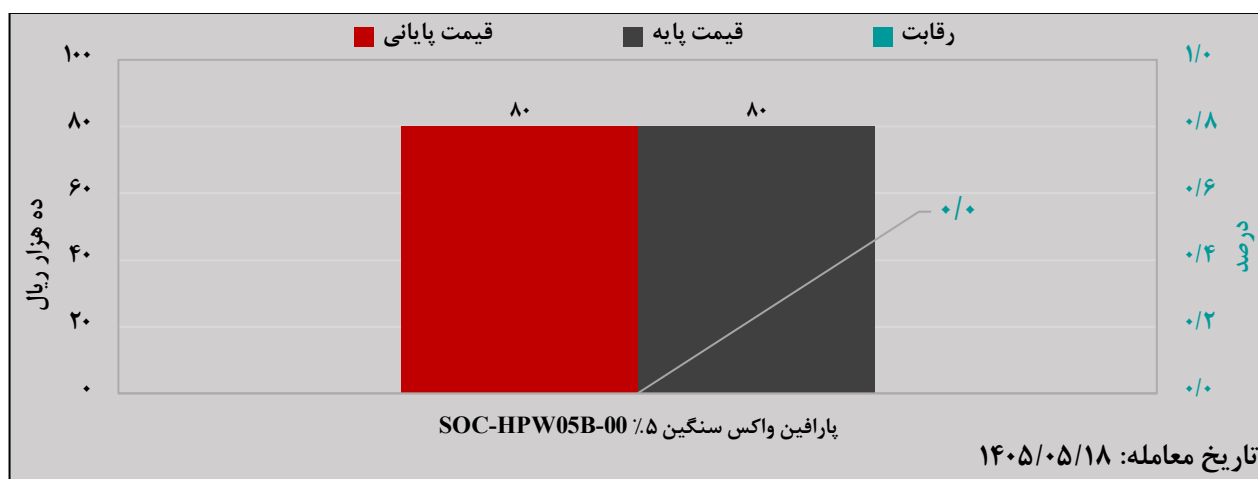
شکل ۲۱. وضعیت عرضه و تقاضای پارافین واکس سنگین ۵٪؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

مطابق شکل زیر، بررسی قیمت پایانی معامله و قیمت پایه عرضه پارافین واکس سنگین ۵٪ (نماد B00) در بورس کالای ایران طی هفته سوم مردادماه سال جاری نشان می‌دهد که این محصول بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه معامله شده است. عدم شکل‌گیری رقابت قیمتی در این معامله، بیانگر نبود فشار تقاضای مؤثر برای این محصول در هفته مورد بررسی است.

شکل ۲۲. میزان رقابت قیمتی پارافین واکس سنگین ۵٪؛ شرکت نفت سپاهان؛ هفته سوم مرداد ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، بررسی معاملات اسلاک واکس و پارافین واکس در هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار این محصولات با ضعف محسوس تقاضا و غلبه عرضه بر تقاضا مواجه بوده است؛ به گونه‌ای که در اغلب گریدهای عرضه شده، تقاضای ثبت شده کمتر از حجم عرضه بوده و در چند مورد نیز اساساً تقاضایی به ثبت نرسیده است. این وضعیت به‌ویژه در

اسلاک‌واکس‌های عرضه‌شده توسط نفت ایرانول تهران و نفت بهران مشهود بوده و موجب شده بخش قابل توجهی از عرضه‌ها بدون معامله باقی بماند. همچنین، معاملات انجام‌شده در گریدهای دارای تقاضا، عمدتاً بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه صورت گرفته که مؤید نبود فشار تقاضای مؤثر در بازار است. بر این اساس، شرایط معاملاتی هفته سوم مردادماه در مجموع بیانگر تداوم مازاد عرضه، محدود بودن استقبال خریداران و ضعف تقاضای مؤثر در بازار اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس است.

جمع‌بندی

بررسی معاملات هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ در مجموع نشان می‌دهد که بازار خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی از نظر تعادل عرضه و تقاضا، شرایط یکسانی در گروه‌های مختلف نداشته است؛ به‌گونه‌ای که در بازار میعانات گازی و روغن پایه، محدودیت عرضه و غلبه تقاضا بر عرضه در بخش قابل توجهی از معاملات مشاهده شده، در حالی که بازار وکیوم‌باتوم و اسلاک‌واکس/پارافین‌واکس با مازاد عرضه و ضعف تقاضای مؤثر مواجه بوده است. این تفاوت در شرایط بنیادی هر بازار، به‌طور مستقیم در رفتار معاملاتی و میزان رقابت قیمتی نیز منعکس شده و نشان می‌دهد شدت فشار تقاضا و محدودیت عرضه، همچنان از عوامل اصلی تعیین‌کننده روند معاملات و قیمت‌ها در بورس‌های کالایی کشور است.

۱. میعانات گازی

بازار میعانات گازی در هفته سوم مردادماه همچنان تحت تأثیر محدودیت عرضه قرار داشت؛ به‌طوری‌که هر دو عرضه پالایش گاز ایلام و پالایش گاز خانگیران با کسری عرضه مواجه شدند و کسری ۲۲ هزار و ۴۶۲ تنی خانگیران، فاصله قابل توجه میان عرضه و تقاضا در این عرضه را نشان داد. تفاوت شدت فشار تقاضا در دو عرضه نیز در رفتار قیمتی آن‌ها منعکس شد؛ به‌گونه‌ای که عرضه ایلام با وجود کسری عرضه، بدون رقابت قیمتی معامله شد، در حالی که عرضه خانگیران با فشار تقاضای بسیار بالاتر، ۲۹/۵ درصد رقابت قیمتی را تجربه کرد. در مجموع، تداوم محدودیت عرضه میعانات گازی در ماه‌های اخیر، در کنار وجود تقاضای مؤثر در بازار، موجب استمرار کسری عرضه شده و در عرضه‌هایی که فشار تقاضای بیشتری دارند، زمینه افزایش قیمت نسبت به نرخ پایه را فراهم کرده است.

۲. وکیوم‌باتوم

در مقابل، بازار وکیوم‌باتوم در هفته سوم مردادماه در شرایطی کاملاً متفاوت قرار داشت و با غلبه شدید عرضه بر تقاضا مواجه بود. از مجموع ۱۹۰ هزار تن عرضه‌شده توسط شش پالایشگاه، تنها ۱۲ هزار تن تقاضا به ثبت رسید و بخش عمده عرضه‌های پالایشگاهی اساساً با تقاضایی مواجه نشد. حتی در دو پالایشگاه تبریز و تهران که تقاضا برای آن‌ها ثبت شد، حجم تقاضا به اندازه‌ای نبود که فشار قیمتی ایجاد کند و معاملات در سطح قیمت پایه انجام شد. بر این اساس، وضعیت این هفته نشان‌دهنده ضعف محسوس تقاضای مؤثر و استمرار مازاد عرضه در بازار وکیوم‌باتوم است؛ شرایطی که در مقطع مورد بررسی، زمینه‌ای برای شکل‌گیری رقابت قیمتی در این محصول ایجاد نکرده است.

۳. روغن پایه

بازار روغن پایه در هفته سوم مردادماه برخلاف وکیوم‌باتوم، همچنان با فشار تقاضا و محدودیت عرضه در اغلب گریدهای مورد معامله مواجه بود. در گریدهای SN600 ایرانول، SN350 بهران، SN150 و SN500 نفت پارس و SN500 نفت سپاهان، تقاضای ثبت شده از حجم عرضه فراتر رفت و این عدم توازن در برخی گریدها، به‌ویژه SN150 نفت پارس، به رقابت قیمتی قابل توجه منجر شد. تنها برای استاک ایرانول با مازاد عرضه مواجه بود و بدون رقابت در سطح قیمت پایه معامله شد. از سوی دیگر، افزایش نرخ‌های پایه روغن پایه که از هفته‌های قبل آغاز شده بود، هرچند با شیبی ملایم، در این هفته نیز ادامه یافت و هم‌زمانی آن با محدودیت عرضه در گریدهای پرتقاضا، فشار صعودی بر قیمت‌های معاملاتی را حفظ کرد. بنابراین، بازار روغن پایه در این هفته همچنان در شرایطی قرار داشت که تداوم عدم توازن عرضه و تقاضا می‌تواند از استمرار سطوح بالای قیمت و فشار قیمتی در گریدهای پرتقاضا حمایت کند.

۴. اسلاک واکس و پارافین واکس

بازار اسلاک واکس و پارافین واکس در هفته سوم مردادماه در نقطه مقابل بازار روغن پایه و میعانات گازی قرار داشت و ضعف تقاضا، مهم‌ترین ویژگی معاملات این گروه بود. در اغلب گریدهای عرضه شده، حجم تقاضا کمتر از عرضه بود و در چند مورد، از جمله اسلاک واکس‌های ۲۰، ۴۰ و پترولاتوم ایرانول تهران و اسلاک واکس ۲۰ بهران، اساساً تقاضایی ثبت نشد. در نتیجه، بخش قابل توجهی از عرضه‌ها بدون معامله باقی ماند و معاملات انجام شده نیز عمدتاً بدون رقابت و در سطح قیمت پایه صورت گرفتند. بنابراین، در مقطع مورد بررسی، مازاد عرضه و محدود بودن تقاضای مؤثر، عامل غالب در بازار این محصولات بوده و برخلاف روغن پایه و میعانات گازی، نشانه‌ای از فشار تقاضا و افزایش قیمت ناشی از رقابت در این بخش مشاهده نمی‌شود.

در مجموع، معاملات هفته سوم مردادماه ۱۴۰۵ تصویری دوگانه از بازار محصولات پالایشگاهی ارائه می‌دهد؛ از یک سو، میعانات گازی و روغن پایه همچنان با محدودیت عرضه و فشار تقاضا مواجه‌اند و این شرایط، به‌ویژه در گریدها و عرضه‌های دارای کسری بیشتر، به شکل‌گیری رقابت قیمتی و حفظ فشار صعودی بر قیمت‌ها منجر شده است؛ از سوی دیگر، وکیوم‌باتوم و اسلاک واکس/پارافین واکس با مازاد عرضه و ضعف تقاضای مؤثر مواجه بوده‌اند و معاملات این محصولات عمدتاً در سطح قیمت پایه انجام شده یا اساساً بدون معامله باقی مانده‌اند. برآیند این وضعیت نشان می‌دهد که در شرایط فعلی، نمی‌توان روند کلی بازار محصولات پالایشگاهی را یکپارچه ارزیابی کرد و هر گروه کالایی تحت تأثیر شرایط متفاوت عرضه، تقاضا و ساختار مصرف قرار دارد؛ با این حال، تداوم محدودیت عرضه در میعانات گازی و روغن پایه، به‌ویژه در کنار ادامه افزایش ملایم نرخ‌های پایه روغن پایه، مهم‌ترین عامل ایجادکننده فشار قیمتی در بازار محصولات مورد بررسی محسوب می‌شود، در حالی که در وکیوم‌باتوم و اسلاک واکس/پارافین واکس، ضعف تقاضا همچنان مانع شکل‌گیری فشار قیمتی مؤثر شده است.

About us

The section of oil, gas and petro-chemistry is the up-most and first industrial vantage of the country and the pivot of the Economy of Iran. Regarding the importance of this section and the need for coordinating and organizing the most active people in the field of production and exporting oil, gas, and petrochemical products, some forethoughtful and job- makers in the private section of the country decided to come together to fight against the threats by using the opportunity of mass intelligence and potentials.

2023 Iranian Oil, Gas and Petrochemical products exports' association All Rights Reserved.

OPEX Publications

Website: <http://www.opex.ir>

Contact information: <http://www.opex.ir/en/aboutus/contactus>